

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av kol från kolarkoja på lämning L1936:1377 (Bygdeå 846), Robertsfors, Västerbotten

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2024

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2024). *Dendrokronologisk analys av kol från kolarkoja på lämning L1936:1377 (Bygdeå 846), Robertsfors, Västerbotten*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2024:3). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

13 Januari 2024

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2024:03

Anton Hansson & Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV KOL FRÅN KOLARKOJA PÅ
LÄMNING L1936:1377 (BYGDEÅ 846), ROBERTSFORS, VÄSTERBOTTEN**

Uppdragsgivare: Västerbottens museum, Box 3183, SE-903 04 Umeå.

Kontaktperson: Daniel Sjö Dahl, daniel.sjodahl@vbm.se

Område: Robertsfors **Prov nr:** 87263-87271 **Antal kolprov:** 9

Dendrokronologiskt objekt: Kolarkoja KP07-PK10.

Resultat dendro:

Dendro nr:	Provnr	Trädslag	Antal år (1 radie om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer
87263	KP07	Tall	154	B W	1840	V 1840/41	
87264	KP07	Tall	48	Ej W	1783	E 1783	
87265	KP07	Tall	40	Ej W	Ej datering		
87266	KP08	Tall	98	W	1840	V 1840/41	Samma träd 87266-87268
87267	KP08	Tall	84	W	1840	V 1840/41	Samma träd 87266-87268
87268	KP08	Tall	69	Ej W	1839	V 1840/41	Samma träd 87266-87268
87269	KP09	Tall	42	Ej W	Ej datering		
87270	KP09	Tall	41	Ej W	Ej datering		
87271	KP10	Tall	60	Ej W	Ej datering		

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Virket till prov 87263 samt 87266-87268, från samma träd, har avverkats **vinterhalvåret 1840/41**. Virket till prov 87264 har avverkats någon gång **efter 1783** och kan således vara samtida med det andra daterade virket. Sammanvägt tyder det på att kolarkojan är uppförd 1841.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges sp=0 menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet

Vid extern kommunikation av resultaten i den här rapporten önskas omnämnande av laboratoriet.

Vid referens till rapporten: *Hansson, A. & Linderson, H. 2024. Dendrokronologisk analys av kol från kolarkoja på lämning L1936:1377 (Bygdeå 846), Robertsfors, Västerbotten. Nationella laboratoriet för vedanatomi och dendrokronologi rapport 2024:03. Lund: Lunds universitet.*